

Vaughan Gething AS Rebecca Evans AS
Gweinidog yr Economi Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol
Llywodraeth Cymru Llywodraeth Cymru

23 Mehefin 2022

Annwyl Weinidogion,

Fframweithiau Cyffredin – Caffael a Thaliad Hwyr

Diolch am eich llythyrau dyddiedig 25 Chwefror 2022 a 1 Mawrth 2022, yn y drefn honno, yn mynd i'r afael ag ymholiadau cychwynnol y Pwyllgor ynghylch y Fframweithiau Cyffredin Dros Dro ar gyfer Taliadau Hwyr a Chaffael (y fframweithiau).

Ar ôl ystyried eich ymatebion priodol, mae gan y Pwyllgor y sylwadau canlynol am y fframweithiau a'r dull o ymdrin â'r fframweithiau yn fwy cyffredinol.

Datrys anghydfodau a gwahaniaethau polisi

- Yn ei lythyr, gofynnodd y Pwyllgor i chi am effaith pob fframwaith ar wneud deddfau a pholisïau yng Nghymru. Yn eich ymatebion, dywedasoch nad oedd y naill fframwaith na'r llall yn cyfyngu ar bwerau Llywodraeth Cymru na'r Senedd. Mewn perthynas â'r fframwaith Caffael, dywedasoch wrth y Pwyllgor mai diben y fframwaith yw "ystyried effaith unrhyw wahaniaethau rhwng polisïau ar y gwledydd eraill – ni fwriedir iddo gael ei ddefnyddio at ddiben ymgynghori na gwneud penderfyniadau". Mae'r Pwyllgor yn deall y cytundeb rhynglywodraethol y byddai fframweithiau ledled y DU i ddisodli llyfr rheolau'r UE yn cael eu negodi'n rhydd rhwng pedair llywodraeth y DU ac y byddai'r rhain yn cael eu cynllunio i reoli gwahaniaethau rhwng y pedair gweinyddiaeth. Mae'r Pwyllgor yn nodi bod y ddau fframwaith yn cynnwys adrannau ar wneud penderfyniadau a phennu prosesau i lywodraethau wneud penderfyniadau ar y cyd mewn meysydd lle mae cymhwysedd wedi'i

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

ddatganoli. Os bydd Llywodraeth arall yn anghytuno â chynnig gan Lywodraeth Cymru, neu i'r gwrthwyneb, gellir codi anghydfod. Fodd bynnag, mae'r Pwyllgor yn awyddus i sicrhau na allai hyn, yn ymarferol, gyfyngu ar Lywodraeth Cymru na'r Senedd, y tu hwnt i ddarpariaethau'r farchnad fewnol o fewn y fframweithiau.

- Dylai Llywodraeth Cymru esbonio sut yr asesodd risgiau a manteision ymrwymo i'r fframweithiau cyffredin hyn, gan gynnwys unrhyw derfynau posibl i'w hannibyniaeth reoleiddiol, y tu hwnt i'r rhai a oedd yn bodoli o fewn llyfr rheolau'r UE, y mae'r rhain yn eu disodli.

- Dylai Llywodraeth Cymru egluro sut y bydd y prosesau gwneud penderfyniadau yn y ddau fframwaith yn gweithio'n ymarferol.

- Mae'r Pwyllgor yn awyddus i sicrhau na fydd y fframweithiau, drwy bennu prosesau gwneud penderfyniadau ar y cyd, yn gallu cael eu defnyddio i gyfyngu ar rôl y Senedd wrth ddeddfu a gwneud polisiau ar gyfer Cymru, y tu hwnt i'r cyfyngiadau o fewn llyfr rheolau'r UE y maent yn eu disodli. Er enghraifft, os yw Aelod yn dymuno cyflwyno deddfwriaeth o fewn cwmpas y fframwaith Caffael, byddai Llywodraeth Cymru yn ddarostyngedig i ymrwymiad i hysbysu llywodraethau eraill neu ymgynghori â hwy dri mis cyn eu cyflwyno. Nid yw'n glir ar hyn o bryd sut y byddai rhanddeiliaid yn gallu cymryd rhan yn y prosesau gwneud penderfyniadau ar y cyd a sefydlir gan y fframweithiau, neu a yw hyn yn newid y darpariaethau sy'n bodoli o dan lyfr rheolau blaenorol yr UE.

- Dylai Llywodraeth Cymru geisio cynnwys ymrwymiad i ymgysylltu'n barhaus â rhanddeiliaid os cyflwynir deddfwriaeth ddatganoledig i Gymru sy'n dod o fewn cwmpas y ddau fframwaith.

- Argymhellir bod Llywodraeth Cymru yn ceisio cytundeb rhynglywodraethol na fydd y naill fframwaith na'r llall yn arwain at wanhau rôl seneddau a rhanddeiliaid wrth ddeddfu a gwneud polisi sy'n dod o fewn cwmpas y naill fframwaith neu'r llall, y tu hwnt i'r cyfyngiadau sy'n berthnasol i lyfr rheolau blaenorol yr UE.

- Dylai Llywodraeth Cymru egluro sut y bydd yn sicrhau na fydd y fframweithiau yn cyfyngu ar rôl Llywodraeth Cymru, y Senedd, na rhanddeiliaid yng Nghymru wrth wneud deddfau a pholisiau i Gymru, y tu hwnt i'r cyfyngiadau sy'n berthnasol i lyfr rheolau blaenorol yr UE..

- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r ymrwymiad i hysbysu'r Senedd pan fydd anghydfodau ar fframweithiau yn cael eu huwchgyflwyno i Weinidogion, ond nid yw'r naill fframwaith na'r llall yn pennu amserlenni ar gyfer datrys anghydfodau. Mae'r fframwaith Taliadau Hwyr hefyd yn darparu ar gyfer oedi camau gweithredu sy'n destun anghydfod.

- Byddai'r Pwyllgor yn croesawu esboniad ynghylch pam nad yw terfynau amser wedi'u pennu ar hyn o bryd yn y broses datrys anghydfodau, beth yw goblygiadau hyn ac a yw Llywodraeth Cymru o'r farn y dylent fod. Byddai'r Pwyllgor hefyd yn croesawu esboniad ynghylch pam nad yw'r fframwaith Caffael hefyd yn darparu ar gyfer oedi camau gweithredu sy'n destun anghydfod.

- Nodir bod yr Adolygiad o Gysylltiadau Rhynglywodraethol bellach wedi'i gwblhau, gyda chytundeb y gellir uwchgyfeirio anghydfodau o fframweithiau i broses newydd ryngweinidogol o ddatrys anghydfodau.
- Mae'r Pwyllgor yn pryderu nad yw'r darpariaethau ymdrin â chwynion a dyfarnu a nodir yn y Fframweithiau yn ddigonol i ddatrys gwahaniaethau polisi rhwng gwledydd y DU. Mae pwysigrwydd datrys anghydfodau yn gadarn yn arbennig o bwysig i economi Cymru, sy'n dibynnu ar allforio cynnyrch a gwasanaethau i wledydd eraill y DU. Mae'r risg y bydd anghydfodau'n digwydd yn cael eu dwysáu gan densiynau rhynglywodraethol parhaus sy'n gysylltiedig â threfniadau cyfansoddiadol ar ôl Brexit.

- Dylai Llywodraeth Cymru geisio cytundeb rhynglywodraethol i ddiweddarau pob fframwaith i adlewyrchu canlyniad yr Adolygiad o Gysylltiadau Rhynglywodraethol. Nodwn nad yw'r naill fframwaith na'r llall yn cynnig rôl ar gyfer cyngor annibynnol neu gyflafareddu o ran datrys anghydfodau.

- Dylai Llywodraeth Cymru geisio cytundeb rhynglywodraethol i ddiwygio'r fframweithiau hyn er mwyn caniatáu i lywodraethau geisio cyngor annibynnol neu gyflafareddu drwy broses gryfach o ddatrys anghydfodau.

- Mae'r Pwyllgor yn nodi bod yr Adolygiad o Gysylltiadau Rhynglywodraethol yn darparu i'r llywodraethau geisio cyngor trydydd parti ar anghydfodau sy'n cael eu huwchgyfeirio i lefel ryngweinidogol, ond nid yw'n ei gwneud yn ofynnol i anghydfodau gael eu datrys drwy gyflafareddu rhwymol. Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn lliniaru unrhyw risgiau sy'n deillio o ddiffyg proses annibynnol ryngweinidogol o ddatrys anghydfodau yn y meysydd fframwaith hyn, yn absenoldeb proses gryfach o ddatrys anghydfodau.

Cyffredinol

- Mae'r Pwyllgor yn nodi bod Llywodraeth Cymru wedi cynnal ymarfer ymgysylltu "llai manwl" â rhanddeiliaid ar gynnwys y fframwaith Caffael, tra bod crynodeb ar y fframwaith Taliad Hwyr wedi'i ddarparu i randdeiliaid.

- Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu rhestr i'r Pwyllgor o randdeiliaid yng Nghymru yr ymgynghorwyd â hwy am bob fframwaith, gyda chrynodeb o'u sylwadau.

- Caiff ymrwymiad Llywodraeth Cymru i adrodd yn flynyddol ar y fframweithiau ei groesawu. Nodir y disgwylir i unrhyw adroddiadau ar fframweithiau yn y dyfodol gael eu cyhoeddi.

- Dylai Llywodraeth Cymru geisio cytundeb rhynglywodraethol y bydd unrhyw adroddiadau ar y cyd yn cael eu cyhoeddi. Hyd yn oed os na sicrheir cytundeb o'r fath, dylai Llywodraeth Cymru gadarnhau y bydd yn ymrwymo yn unochrog i gyhoeddi adroddiadau blynyddol ar bob fframwaith.

- Croesewir hefyd ymrwymiad Llywodraeth Cymru i hysbysu'r Senedd a rhanddeiliaid o bwyntiau adolygu sydd ar y gweill, gydag argymhellion y Senedd a rhanddeiliaid i'w hystyried fel rhan o'r broses adolygu. Nodir argymhelliad pwyllgor craffu'r Fframweithiau Cyfansoddiadol yn Nhŷ'r Arglwyddi y dylai'r Llywodraeth adrodd i seneddau ar ôl i'w hadolygiadau ddod i ben, ac y dylid cynnal ymgynghoriad agored â rhanddeiliaid fel rhan o'r broses adolygu gyntaf.

- Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ceisio cytundeb rhynglywodraethol i ddiwygio'r fframweithiau er mwyn sicrhau y caiff eu hymrwymadau i adrodd eu hadlewyrchu yn y fframweithiau. Argymhellir hefyd y dylid ceisio cytundeb rhynglywodraethol i gynnwys argymhellion Tŷ'r Arglwyddi ar adrodd i seneddau yn dilyn pob adolygiad, ac y dylai'r fframweithiau gynnwys ymgynghoriadau agored â rhanddeiliaid yn dilyn y broses adolygu gyntaf, fel rhan o'r fframweithiau.

Caffael

- Mae'r fframwaith yn nodi nad yw'r egwyddor y cytunwyd arni ar gyfer fframweithiau cyffredin ar reoli adnoddau cyffredin yn berthnasol i gaffael, sy'n golygu na fydd llywodraethau'n ystyried yr egwyddor hon wrth asesu cynigion polisi. Eich esboniad yw nad yw'r egwyddor hon yn berthnasol oherwydd "nid yw'r cyfle i rannu adnoddau yn berthnasol". Fodd bynnag, mae fframweithiau eraill yn awgrymu darllen yr egwyddor hon yn ehangach, gan awgrymu ei bod yn ymwneud ag adnoddau amgylcheddol a rennir, nid eiddo'r llywodraeth yn unig.

- Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ceisio cytundeb rhynglywodraethol bod llywodraethau perthnasol y Deyrnas Unedig yn ystyried rheoli adnoddau cyffredin wrth wneud penderfyniadau drwy'r fframwaith.

- Mae'r fframwaith yn nodi prosesau newydd ar gyfer gwneud penderfyniadau a nodir eich sylwadau y bydd y fframwaith yn cynnig yr un cyfle i wahaniaethu ag o dan gyfraith yr UE.

- Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn sicrhau nad yw'r fframwaith yn cynnig llai o gyfle i wahaniaethu nag a fyddai wedi bod yn bosibl yn yr UE.

- Gofynnodd y Pwyllgor i chi a oedd y Bil Partneriaethau Cymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus yn dod o fewn cwmpas proses gwneud penderfyniadau'r fframwaith, ac ymatebasoch i hynny fod llywodraethau eraill wedi cael gwybod am y Bil.

- Dylai Llywodraeth Cymru geisio cytundeb rhynglywodraethol i ddiwygio'r fframwaith i egluro mai dim ond i newidiadau sy'n mynd y tu hwnt i faterion sy'n gymwys o dan gyfraith flaenorol yr UE y mae ei phrosesau gwneud penderfyniadau yn berthnasol.

- Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru hysbysu'r Senedd pan mae unrhyw gynniig polisi neu ddeddfwriaethol yn ddarostyngedig i brosesau gwneud penderfyniadau'r fframwaith.

- Rhan o egwyddorion craidd y fframwaith yw sicrhau bod marchnad fewnol y DU yn gweithredu'n briodol. Nodir eich sylwadau y bydd llywodraethau'n ystyried effaith gwahaniaethau mewn polisi caffael ar ardaloedd trawsffiniol drwy'r fframwaith.

- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r ymrwymiad i ystyried effaith gwahaniaethau mewn polisi caffael. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn nodi sut y bydd yn ystyried effaith unrhyw wahaniaethau mewn cyfraith a pholisi caffael ar fusnesau sy'n gweithredu ar draws ffiniau.

- Mewn ymateb i'n cwestiwn ar effaith Deddf Rheoli Cymhorthdal y DU ar gyfer caffael cyhoeddus yng Nghymru, dywedasochnad oedd gennych ddigon o fanylion i wybod ar hyn o bryd ac y bydd llawer yn dibynnu ar yr is-ddeddfwriaeth a'r canllawiau sy'n cyd-fynd â'r Bil. Mae'r Pwyllgor yn pryderu am y diffyg eglurder hwn, yn enwedig gan fod y Senedd wedi gwrthod rhoi ei chydysniad ar gyfer y Bil.

- Dylai Llywodraeth Cymru barhau i adolygu effaith y Ddeddf Rheoli Cymhorthdal ar gaffael yng Nghymru a gwneud penderfyniadau drwy'r fframwaith a rhoi gwybod i'r Senedd am unrhyw ryngweithio rhwng y llywodraethau perthnasol ar hyn.

- Un o fwriadau'r fframwaith yw sicrhau cydymffurfiaeth â rhwymedigaethau rhyngwladol a galluogi negodi a gweithredu cytundebau rhyngwladol. Yn eich ymateb, darparwyd rhywfaint o wybodaeth gennych am weithgarwch y DU-UE a gweithgarwch rhyngwladol o dan y fframwaith a nodir y wybodaeth hon.

- Dylai Llywodraeth Cymru adrodd ar unrhyw weithgarwch rhwng y DU a'r UE a gweithgarwch rhyngwladol o fewn cwmpas y fframwaith fel rhan o'r adroddiadau rheolaidd ar y fframwaith, gyda manylion am weithgarwch diweddar Llywodraeth Cymru, manylion safbwyntiau cyffredin y cytunwyd arnynt gyda phartion eraill at ddibenion ymgysylltu rhyngwladol, a gwybodaeth am ddatblygiad neu rwymedigaethau rhyngwladol sydd ar y gweill a fyddai'n dod o fewn cwmpas y fframwaith.

Taliadau hwyr

- Gofynnodd y Pwyllgor i chi am y cysylltiadau rhwng y fframwaith hwn a'r fframwaith Caffael, gan nodi cynlluniau Llywodraeth y DU i wneud newidiadau i'r polisi taliadau hwyr fel rhan o ddiwygiadau caffael ehangach. Nodwn eich ymateb nad oes cysylltiad rhwng caffael a thaliadau hwyr ac y bydd newidiadau i bolisiâu taliadau hwyr mewn diwygiadau caffael yn cael eu cymryd drwy'r fframwaith caffael. Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn sicrhau bod swyddogion taliadau hwyr yn cael eu cynnwys mewn trafodaethau ar unrhyw ddiwygiadau arfaethedig perthnasol i gyfraith caffael.

- Un o swyddogaethau'r fframwaith yw sicrhau gweithrediad marchnad fewnol y DU, gan gydnabod gwahaniaeth polisi rhwng y gwledydd ar yr un pryd. Mae'r Pwyllgor yn nodi pryderon y gallai Deddf Marchnad Fewnol y DU 2020 effeithio ar y fframwaith hwn.

- Dylai Llywodraeth Cymru esbonio effaith Deddf Marchnad Fewnol 2020 ar bolisi taliadau hwyr, gan gynnwys unrhyw risgiau i effaith ymarferol deddfwriaeth a pholisi Cymru. Dylai hefyd gadarnhau a fyddai unrhyw geisiadau'n i eithrio o'r Ddeddf yn cael eu gwneud.

- Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru geisio cytundeb rhynglywodraethol i ddiweddarau'r fframwaith i gydnabod unrhyw ryngweithio â Deddf Marchnad Fewnol 2020 a hwyluso proses ar gyfer cytuno ar eithriadau perthnasol o'r Ddeddf honno.

- Bwriad y fframweithiau yw rheoli newidiadau i gyfraith yr UE a ddargedwir. Mae'r Pwyllgor yn nodi bod Llywodraeth y DU wedi cyhoeddi cynlluniau i ganiatáu i newidiadau gael eu gwneud i gyfraith a ddargedwir yn gyflymach ac yn haws. Mae Llywodraeth y DU hefyd wedi dweud y byddai newidiadau mewn meysydd fframwaith yn cael eu cymryd drwy'r fframweithiau, ond nododd eich ymateb ei bod yn "rhy gynnar i ddweud" pa broses fyddai'n cael ei defnyddio.

- Dylai Llywodraeth Cymru gadarnhau a gytunwyd ar broses erbyn hyn neu pryd y rhagwelir hyn, a beth mae'n ei olygu.

- Nodir mai un o ddibenion y rhaglen fframweithiau cyffredin yw sicrhau cydymffurfiaeth â rhwymedigaethau rhyngwladol a sicrhau y gellir gweithredu a thrafod cytundebau rhyngwladol. Er gwaethaf hyn, nododd eich ymateb "[nad] yw rhwymedigaethau rhyngwladol yn cael eu hystyried" o dan y fframwaith hwn.

- Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn monitro unrhyw oblygiadau o ran rhwymedigaethau rhyngwladol ar gyfer polisi taliadau hwyr ac yn rhoi gwybod i'r Senedd am unrhyw gamau i weithredu rhwymedigaethau rhyngwladol.

- Nododd y Pwyllgor yn ei llythyr fod y fframwaith yn anghyson o ran dyddiadau adolygu; fodd bynnag, ceir eglurder yn ymateb Llywodraeth Cymru.

- Dylid cywiro'r fframwaith i adlewyrchu'r wybodaeth yn ymateb Llywodraeth Cymru i'r Pwyllgor.

Mae copi o'r llythyr hwn wedi'i ddarparu i Bwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad yn y Senedd, Pwyllgor Craffu Tŷ'r Arglwyddi ar Fframweithiau Cyffredin, Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Materion Cyfansoddiadol Tŷ'r Cyffredin, Pwyllgor Economi a Gwaith Teg Senedd yr Alban, a swyddogion perthnasol yng Nghynulliad Gogledd Iwerddon.

Cofion

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Mark Isherwood', written over a horizontal line.

Mark Isherwood AS
Cadeirydd y Pwyllgor